

een vervilte mat van Gevinde kortsteel (*Brachypodium pinnatum*). Door het begrazen ontstaan weer open grasmatten en kunnen de zaden van éénjarige planten gemakkelijk kiemen. Verder komen de oorspronkelijk in het terrein aanwezige kleine differentiaties als mergelblokken, mierenhopen, trekpaden e.d. weer bloot te liggen. Het gevolg van dit alles is een zeer soortenrijke grasmatt, waarin vooral soorten met bladrozetten, Ruijscheefkelk (*Arabis hirsuta*) of riekende stengels (*Thymus spec.*) opvallen. Verder zeldzaamheden als Stijf hardgras (*Desmazeria rigida*) en Hondstong (*Cynoglossum officinale*). Hondstong, dat op de Bemelerberg eertijds maar op één plek werd gevonden,

is door de schapen sterk verspreid, omdat de stekelige vruchten in de vacht blijven hangen.

Op de Bemelerberg hebben zich verschillende plantengemeenschappen opnieuw ontwikkeld. Op de kiezelkopen vinden we het Thero-Airion: in het voorjaar bloeiende kleine planten o.a. Heelbeen (*Holosteum umbellatum*). Op de overgang tussen kiezel en mergelontsluitingen treffen we een plantengemeenschap aan met o.a. Muurpeper (*Sedum acre*), Stijf hardgras, Vroegeling (*Erophila verna*) en Kandelaar-tje (*Saxifraga tridactylites*). Aan de onderrand van de mergelontsluiting is een ruigtkruidenvegetatie ontstaan met Donderkruid (*Inula conyza*), Malrove, Stinkende ballote, Wegdistel

(*Onopordum acanthium*), Witte munt (*Mentha suaveolens*) en drie soorten van het geslacht Toorts. Dit is een plantengemeenschap, dat typisch is voor droge zonnige plekken en dat we 300-400 km zuidelijker in Frankrijk onder precies dezelfde omstandigheden terug vinden.

Concluderend kan worden gesteld, dat het beheer van natuurgebieden met schapen al na korte tijd duidelijk vruchten begint af te werpen. Het zal daarom steeds meer ingang vinden bij de eigenaren van deze terreinen.

De aanwezigen dankten de heer Hillegers met een gul applaus voor zijn boeiende en leerzame voordracht.

Broeder Arnoud † . Snel vergeten?

Het is merkwaardig hoe snel wij mensen onze eigen geschiedenis vergeten. Zonder foto's of tekeningen kunnen ouderen onder ons zich dikwijls niet goed meer herinneren hoe hun eigen woonplaats er in hun jeugd heeft uitgezien. Om van vorige generaties iets met zekerheid te weten hebben wij brieven of documenten nodig die voor een deel in de archieven worden bewaard. Onze kennis uit oude tijden putten wij uit overgeleverde sagen. Sporen van bewoning in de bodem en stenen werktuigen geven ons meer exacte aanwijzingen.

Hieraan moest ik denken toen ik, mede namens ons Genootschap, de uitvaart bijwoonde van Broeder Arnoud, 66 jaar lang lid van de congregatie van de Broeders van Maastricht. Lange tijd heeft hij gewoond in de oostelijke mijnstreek en daar gewerkt in diverse takken van onderwijs. Tijdens zijn lessen was hij er op uit de zelfwerkzaam-

heid van zijn leerlingen te bevorderen en hij hechtte meer waarde aan begrip dan aan kennis! Deze aanpak zouden wij tegenwoordig modern noemen. Hij kon erg goed tekenen en ging na zijn pensioen geheel op in de beoefening van de schilderkunst.

In ons genootschap heeft hij een grote staat van dienst. Jarenlang domineerde hij de vergaderingen in Heerlen door de heldere verslagen van zijn waarnemingen en door de vele vondsten die hij er vertoonde.

De huidige jonge staf van het Genootschap wist van deze Broeder eigenlijk alleen dat er een collectie Arnoud in het Natuurhistorisch Museum Maastricht aanwezig was. Toen hij 75 jaar oud werd, heeft hij zijn gehele verzameling aan het Museum geschonken omdat hij vreesde ze niet langer voldoende te kunnen verzorgen. Een groot deel van de verzameling Waterinsekten bevindt zich in Leiden. Zijn

collecties zijn een soort archief dat bewijst hoe belangrijk zijn werk is geweest voor de kennis van de natuurlijke historie en vooral ook van de hydrobiologie van Zuid-Limburg. In weer en wind wist hij op zijn bromfiets vochtige biotopen te vinden waarvan het bestaan in Nederland aan de biologen nauwelijks bekend was. Tal van soorten, door hem gevonden, bleken bij determinatie door deskundigen dan ook nieuw te zijn voor de fauna van Nederland.

In de wetenschap blijft zijn naam bestaan omdat enkele soorten naar hem genoemd zijn, die hij zelf als novae species (nog niet eerder in de wetenschap beschreven soorten) had aangebracht. Zo zijn er genoeg argumenten aan te voeren om te geloven dat het werk van Br. Arnoud niet snel in de vergetelheid zal verdwijnen.

Piet van Nieuwenhoven